

Nyt om

Privatskolerne

Nr. 1 · Januar 2011 · Danmarks Privatskoleforening

TEMA:
Generalforsamling

Side 3 - 11

Generalforsamlingen
skal forberedes grundigt

Side 3

Skal skolen vælge
tilsynsførende?

Side 6

- 3 Generalforsamlingen skal forberedes**
Det kræver en god og velforberedt dirigent, når generalforsamlingen skal gennemføres korrekt.
- 6 Skal skolen vælge tilsynsførende?**
Certificeret eller ikke certificeret? Skal skolen i stedet vælge selvevaluering? Disse og andre spørgsmål kan dukke op, hvis skolen står over for at vælge tilsynsførende på den kommende generalforsamling.
- 8 Bestyrelser: Korte, lange og trekantede**
Privatskoler er frie grundskoler og kan derfor i høj grad indrette sig som de ønsker. Og skolens øverste organ, bestyrelsen, kan være udformet på utallige måder, både mht. antallet af medlemmer samt sammensætningen.
- 9 Og så får du endda ikke løn for det (!)**
Bestyrelsesarbejdet bærer lønnen i sig selv.
- 10 Generalforsamling: Huskeråd og regler**
Vi har samlet en række gode råd og relevante regelsæt.
- 11 Folket vil ikke lukke folkeskolen**
Politisk kommentar af DP's formand, Kurt Ernst.
- 16 Kort nyt**
Opsamling af de vigtigste nyheder bragt i den sidste måned
- 18 Bagsiden**
Nyt om navne og andre begivenheder rundt om på skolerne

DP kalender

Kurser / møder	Dato	Tilmelding	Sidste frist
Lederseminar	19.- 21. jan. 2011	Sekretariatet	Overskredet
Bestyrelsesseminar	29.- 29. jan. 2011	Sekretariatet	Overskredet
Forhandlingsteknik	1. marts 2011	Sekretariatet	28. januar
Skolelederkonference	10.-11. marts 2011	Sekretariatet	20. februar

Af Peter Løgstrup, næstformand,
Danmarks Privatskoleforening

Generalforsamlingen skal forberedes

Bestyrelsen skal sørge for, at de lovbestemte personvalg afvikles korrekt og kompetent. Det kræver blandt andet grundig forberedelse og en god dirigent.

Forældrekrædsen ved en fri grundskole har to overordnede forpligtelser (ifølge lov om friskoler og private grundskoler). Den skal dels gennemføre valg af medlemmer til skolens bestyrelse og tilsynsførende, dels træffe beslutninger om tilsynsopgaver m.m.

Den rette dirigent

Ansvar for, at de lovbundne valg og vedtagelser gennemføres korrekt, påhviler henholdsvis skolens bestyrelse og mødelederen. Mødelederens kompetence til at træffe beslutninger opstår ifølge sagens natur først, når han er valgt. Det er derfor bestyrelsens ansvar, at alle regler vedrørende indkaldelse til mødet og adgang til mødelokalet følges. Bestyrelsen bør også i god tid før mødet sikre sig, at der er en egnet kandidat, som vil påtage sig hvervet som mødeleder - og at han møder velforberedt frem, så han kan løse sin opgave kompetent og uden unødigt spild af forsamlingens tid. (Det bemærkes i øvrigt, at skolens ansatte samt kandidater til valg ikke kan fungere som mødeleder.)

Afklaring på forhånd

Den foreslåede mødeleders forberedelse af mødelederhvervet kan blandt andet bestå i - før mødet og i samarbejde med skoleleder/bestyrelsesformand - at få afklaret følgende:

1. Hvilken procedure anvendes ved registrering af fremmødte medlemmer?
2. Er der adgangskontrol?
3. Har bestyrelsen inviteret gæster?
4. Er der tradition for, at ikke-medlemmer af forældrekrædsen kan være tilstede og i givet fald da hvilke personer?
5. Hvordan ser stemmesedlerne ud?
6. Hvem giver mødelederen besked om antallet af udleverede stemmesedler?
7. Forslag til stemmetællere.
8. Forslag til referent.
9. Hvordan skal mødelokalet indrettes (f.eks. opstilling af stole, talerstolens placering, bestyrelsens, skolelederens og mødelederens placering, belysning, overhead projektor, højtaleranlæg)?

Kompetent mødeledelse

Når mødelederen er valgt, skal han påse, at indkaldelsesreglerne er overholdt, og at mødet i øvrigt afvikles korrekt. (Regelgrundlaget er dels bestemmelser i skolens vedtægt og i Undervisningsministeriets

Medbragte dokumenter

Til selve mødet skal mødelederen være i besiddelse af følgende materiale:

- Vedtægter
- Undervisningsministeriets bekendtgørelse om valg af tilsynsførende
- Mødeindkaldelse
- Fuldstændig dagsorden
- I forvejen udarbejdede forslag, som skal behandles på mødet
- Navneliste over bestyrelsen
- Fortegnelse over kandidater, der på forhånd er opstillet til valg
- Fortegnelse over i forvejen udpegede ordførere i enkelte sager
- Når det drejer sig om ordinære møder; regnskab og beretning

bekendtgørelse om valg af tilsynsførende, dels sædvaneret for kollektive beslutningsprocesser.)

Under selve mødet giver mødelederens håndtering af afstemninger ind i mellem anledning til meningsudveksling. En mødeleder må ikke afskære medlemmerne fra korte tilkendegivelser om afstemningsform, men medlemmerne kan ikke forlange sådanne spørgsmål sat til afstemning. Beslutninger vedrørende afstemninger træffes – som ved andre formspørgsmål - alene af mødelederen. Dog kan det være relevant at give nedenstående oversigt over traditionelle afstemningsmetoder:

A. PERSONVALG:

1. Der er ikke opstillet flere kandidater, end der skal vælges:

Der sker fredsvalg. Mødelederen erklærer den (eller de) foreslåede kandidat(er) for valgt.

2. Der er opstillet flere kandidater, end der skal vælges, og vedtægten kræver ikke absolut majoritet:

Der foretages kampvalg efter bunkemetoden. Der stemmes i en afstemningsrunde om alle kandidater, og den (de) kandidat(er), der får flest stemmer, er valgt. Ved stemmelighed trækkes lod. Stemmesedler med flere navne, end der er poster at besætte, er ugyldige. Der kan kun afgives én stemme på hver kandidat.

B. VEDTAGELSER:

1. Alle er enige om et forslag, og ingen kræver afstemning:

Beslutning træffes ved konsensus. Mødelederen konstaterer, at forslaget er vedtaget uden afstemning.

2. Afstemning om ét forslag:

Der stemmes for/imod.

3. Afstemning over flere forslag:

Valget mellem de efterstående metoder vil typisk afhænge af forslagernes indhold.

a. Simultanafstemning:

Der stemmes om alle de foreliggende forslag på én gang og således, at hver af stemmedeltagerne kun stemmer på det forslag, han foretrækker. Opnår et af forslagene mere end halvdelen af stemmerne, er det vedtaget. Viser det sig, at ingen af forslagene opnår absolut flertal, gås der over til en af de efterstående metoder.

b. Bundet omvalg:

Først stemmes om alle forslag under et. Forslaget med mindst tilslut-

ning udgår. Således fortsættes, indtil et forslag er tilbage. Om dette stemmes for/imod.

c. Eliminationsmetoden:

De fremsatte forslag sættes parvis under afstemning. Vedrørende det slutteligt sejrende stemmes for/imod.

d. Seriemetoden:

Der stemmes successivt om forslagene et ad gangen, og der stemmes for/imod. Vedtages et forslag, er afgørelsen truffet, og alle andre forslag falder bort. Afstemningsrækkefølgen fastsættes efter den skala forslagene kan indrangeres i - normalt således, at der først stemmes om det mest vidtgående forslag.

4. Særligt om afstemning om et regelsæt:

Først foretages foreløbig paragrafvis afstemning om de paragraffer, der har været delte meninger om. Det således bearbejdede samlede forslag forelægges til endelig vedtagelse eller forkastelse ved en generalafstemning til sidst.

5. Generelt om afstemninger om vedtagelser:

Til vedtagelse kræves altid mindst absolut majoritet. Ved stemmelighed anses forslag således for bortfaldet. Kræves der til vedtagelse af et forslag kvalificeret majoritet, gælder dette krav kun ved afstemninger, hvorved forsamlingen træffer endelige beslutninger. Ved simultan- og seriemetoden gælder kravet således alle afstemninger, medens det ved eliminationsmetoden og ved bundet omvalg kun gælder ved sidste afstemning. Ved afstemning om et regelsæt gælder kravet kun ved generalafstemningen.

Valg af tilsynsførende

- Den tilsynsførende på en fri grundskole skal fremover være certificeret.
- For at blive certificeret skal man have faglige og pædagogiske kvalifikationer til at kunne vurdere undervisning på grundskoleniveau.
- Den tilsynsførende skal desuden leve op til kravene i friskoleloven vedrørende valgbarhed. Derudover skal de certificerede tilsynsførende deltage i et uddannelsesforløb.

Valg af tilsynsform

- Forældrekredsen og bestyrelsen skal i fællesskab sikre, at en eller flere tilsynsførende varetager tilsynet med skolen.
- Alternativt kan forældrekredsen og skolens bestyrelse træffe beslutning om, at tilsynet skal føres af skolen ved selvevaluering efter en evalueringsmodel godkendt af undervisningsministeren.

Skal skolen vælge tilsynsførende til generalforsamlingen?

Certificeret eller ikke certificeret? Hvem er overhovedet valgbar? Skal skolen i stedet vælge selvevaluering? Kræver de ændrede tilsynsformer vedtægtsændringer? Disse og andre spørgsmål kan dukke op, hvis skolen står over for at vælge tilsynsførende på den kommende generalforsamling.

Som forælder til et barn på en fri grundskole er man med til at føre tilsyn med sit barns skole. Man ser på, om skolens undervisning står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Tilsynet med skolen er et stort ansvar, men forældrene er ikke alene om at bære det. Forældrekredsen kan vælge en eller flere tilsynsførende, der ikke har tilknytning til skolen.

Hvad laver den tilsynsførende?

Den eksterne tilsynsførende overværer hvert år undervisningen mindst en hel skoledag. Mange tilsynsførende vælger at aflægge flere og måske kortere tilsynsbesøg for at få et godt indblik i skolens undervisning. Hvert år skal den tilsynsførende aflevere en skriftlig erklæring om tilsynet til forældrekredsen. Man kan se erklæringen på skolens hjemmeside, hvor den skal offentliggøres.

Hvem er valgbar?

Den tilsynsførende vælges for højst 4 år, skal kunne tale og skrive dansk og skal have en faglig og pædagogisk baggrund, der gør, at den tilsynsførende kan vurdere kvaliteten i skolens undervisning. Den eller de tilsynsførende må ikke være forældre eller ansat på skolen. Vedkommende må heller ikke sidde i bestyrelsen på en anden fri grundskole.

Den tilsynsførende skal certificeres

Den tilsynsførende på en fri grundskole skal fremover være certificeret. For at blive certificeret skal man leve op til de nævnte krav om valgbarhed, derudover skal den tilsynsførende gennem et uddannelsesforløb.

Kommunernes forpligtelser fremover

Tidligere har kommunerne været forpligtede til at føre tilsyn med en fri grundskole, hvis forældrekredsen ønskede det, men fra den 1. august 2010 er kommunerne ikke længere forpligtede til at føre tilsyn med en fri grundskole. Kommunen kan derfor sige nej til at udpege en tilsynsførende. Det kan betyde, at visse skoler, hvor tilsynet hidtil er blevet varetaget af en kommunalt udpeget tilsynsførende, skal finde og vælge en ny tilsynsførende. Såfremt kommunen fortsat ønsker at udpege en tilsynsførende, skal denne være certificeret.

Hvornår træder reglerne i kraft?

Kravet om, at de tilsynsførende skal være certificerede, træder i kraft

den 1. august 2012. Det vil sige, at tilsynsførende, der er valgt inden da, kan fortsætte i den periode, de er valgt for. En skole, der vælger tilsynsførende på generalforsamling inden 31. juli 2012, behøver i princippet ikke at vælge en certificeret tilsynsførende før det kommende ordinære valg.

Hvis en skole vælger en ekstern tilsynsførende på sin generalforsamling i april 2011 for en periode for 2 år, udløber tilsynsperioden i marts 2013. Derfor skal skolen på generalforsamling i foråret 2013 vælge en certificeret tilsynsførende, inden næste tilsynsår begynder.

Selvevaluering som alternativ

Forældrekredsen og bestyrelsen skal i fællesskab sikre, at en eller flere tilsynsførende varetager tilsynet med skolen. Alternativt kan forældrekredsen og skolens bestyrelse træffe beslutning om, at tilsynet skal føres af skolen ved selvevaluering efter en evalueringsmodel godkendt af undervisningsministeren.

Skolen skal dog underrette Skolestyrelsen om, at forældrekredsen og bestyrelsen i fællesskab har truffet beslutning om, at tilsynet med undervisningen m.v. føres af skolen ved selvevaluering. Skolen skal desuden underrette Skolestyrelsen om, hvilken godkendt model for selvevaluering skolen anvender og offentliggøre på sin hjemmeside på Internettet, at tilsynet føres af skolen ved selvevaluering.

Selvevalueringen kan gennemføres i faser. Faserne tilrettelægges på en sådan måde, at skolens selvevaluering i løbet af en treårsperiode omfatter alle de elementer, der indgår i den godkendte selvevalueringssmodel.

Danmarks Privatskoleforenings model for tilsyn ved selvevaluering er pt. til godkendelse i Skolestyrelsen.

Valg af bestyrelsesmedlemmer

- De enkelte bestyrelsesmedlemmers funktionsperiode kan højst være 4 år. Såfremt genvalg kan finde sted, skal dette fremgå af vedtægten.
- Mindst to medlemmer skal vælges af og blandt forældrene til elever på skolen efter reglerne i bekendtgørelsen om valg af tilsynsførende. Skolens konkrete bestyrelses-sammensætning fremgår af vedtægterne.
- Forældrene skal have mulighed for at vælge mindst en suppleant, som automatisk optages i bestyrelsen, hvis en eller flere forældrerepræsentanter træder ud af bestyrelsen.
- Skolens ansatte kan ikke være medlem af bestyrelsen og kan kun deltage i valg af bestyrelsen, når disse samtidigt er medlem af forældrekredsen. Skolen kan dog have en medarbejdervalgt repræsentant i bestyrelsen.
- Bestyrelsen bør så vidt muligt have en afbalanceret sammensætning af kvinder og mænd, jf. § 11, stk. 2, i lov om ligestilling af kvinder og mænd.
- Bestyrelsen konstituerer sig selv, og formanden vælges af bestyrelsens midte.
- Bestyrelsesmedlemmerne skal være myndige, og mindst et flertal, herunder formanden, skal være registreret i CPR med bopæl i Danmark.
- Såfremt personer tilhørende det danske mindretal i Sydslesvig kan sidde i bestyrelsen på lige fod med personer, der er registreret i CPR med bopæl i Danmark, skal dette fremgå af vedtægten.

Bestyrelser:

Korte, lange og trekantede

Privatskoler er frie grundskoler og kan derfor i høj grad indrette sig som de ønsker. Og skolens øverste organ, bestyrelsen, kan være udformet på utallige måder, både mht. antallet af medlemmer samt sammensætningen.

Hovedparten af landets privatskoler har bestyrelser, der alene består af forældre til elever ved skolen. De er valgt ved skolens generalforsamling af og blandt forældrekredsen. Skolens ejerskab, forældrekredsen, er altså i disse bestyrelser fuldstændigt repræsenteret i skolens bestyrelse, og man kan sige, der er en direkte linje fra forældrekredsen, som udgør det parlamentariske grundlag, og så til skolens øverste beslutningsorgan.

Men for mange privatskoler er der også andre hensyn at tage end blot forældrekredsens interesser og ønsker. Der er måske et helt særligt værdigrundlag, som skolen udspringer af, og som privatskolens grundlæggere har villet sikre i fremtiden.

Dette er blandt andet tilfældet på de katolske skoler. Disse bygger på et kristent katolsk grundlag, og skolernes værdier og trosfundament skal have en forankring, der ikke alene udspringer af forældrene. Derfor er bestyrelserne her en blanding af forældre og eksternt valgte og udpegede medlemmer. I henhold til lovgivningen skal mindst to medlemmer af bestyrelsen vælges af og blandt forældre ved skolen. Ved de katolske skoler er der som regel mellem to og fire bestyrelsesmedlemmer, der er forældre ved skolen. Derudover er en række medlemmer, i henhold til den konkrete katolske skoles vedtægt, udpeget af f.eks. den katolske biskop i Danmark, en katolsk søsterorden eller en lokal katolsk menighed.

Andre privatskoler, der ikke nødvendigvis har et særligt religiøst værdigrundlag, har også en tradition for en bestyrelsessammensætning, der blander såvel forældre som eksterne medlemmer. Mange privatskoler har en tradition for en venneforening eller tilsvarende, der rummer gamle elever, tidligere ansatte og forældre samt lokale erhvervs personer eller andre med veneration for skolen. En sådan forening kaldes ofte for en skolekreds og kan bestå af de personer, som ikke har børn og elever ved skolen. Ved disse skoler har skolekredsen mulighed for - ved skolens generalforsamling - at vælge ét eller flere ordinære medlemmer til skolens bestyrelse, hvor de sidder sammen og på lige fod med forældrevalgte medlemmer sikrer skolens fortsatte drift og udvikling.

Alt i alt er der altså mange måder at sammensætte skolens bestyrelse på, og indenfor den gældende lovgivning er der forholdsvis vide rammer hertil. Det eneste forlangende er blot, at bestyrelsens sammensætning skal passe til lige netop den konkrete private skoles udfordringer, opgaver og værdigrundlag.

Et udpluk af bestyrelsens opgaver:

- Drøftelse og godkendelse af regnskab
- Valg af revisor
- Drøftelse af overordnede indsatsområder
- Budgetfastlæggelse
- Løbende økonomisk overblik over årets udvikling
- Sikring af skolens værdigrundlag (gør vi, som vi siger?)
- Ansvar for skolens ejendom
- Afvikling af forældrekredsmøde og generalforsamling
- Lønpolitik for ansatte
- Arbejds miljø
- Undervisningsmiljø
- Strategiarbejde for skolens udvikling
- Løbende orientering om væsentlige sager ved skolen
- Ansættelse/afskedigelse af skoleleder

Og så får du endda ikke løn for det(!)

På det normale arbejdsmarked er der som regel en sammenhæng mellem dine kompetencer og ansvarsområder og så størrelsen af din løn. Men ved privatskolen er der ingen løn for at bestride det største formelle ansvar.

At sidde i privatskolens øverste organ, bestyrelsen, er et ulønnet hverv. Og det kan jo lyde lidt mærkværdigt i forhold til, at bestyrelsen er ansvarlig for skolens overordnede drift og blandt andet har kompetencen til at ansætte og afskedige skolens personale, herunder skolelederen.

Men hvorfor deltage i bestyrelsesarbejdet, hvis man ikke honoreres for det? Jo, der er mange gode grunde. Har du selv børn på skolen, kan det virke oplagt at interessere sig for deres skole og dens virke. Bestyrelsesarbejdet ved en privatskole handler dog ikke om at varetage lige netop dit barns interesser. Bestyrelsen er ansvarlig for den samlede skoles virke og udvikling, og skal i den forstand beskæftige sig med skolen som en virksomhed og dennes udfordringer og muligheder på både kort og lang sigt. De daglige gøremål, der vedrører undervisning, pædagogik mm., hører under skoleledelsens ansvar.

Bestyrelsesarbejdet ved privatskolen kan altså sidestilles med det arbejde, der foregår i bestyrelsen for enhver anden privat virksomhed. Her skal drøftes og planlægges med særlig vægt på skolens økonomi, regnskab og budget, lokaleforhold, forsikringsforhold, skolens fremtidige overordnede visioner og strategier, forretningsudvikling mm. Desuden er det bestyrelsens opgave, at skolen er i stand til at tiltrække og fastholde kvalificeret personale, samt sikre efter- og videreuddannelse.

Særligt bestyrelsesformanden har en vigtig rolle. Udover at lede bestyrelsens møder, sikre dagsorden mm. er det vigtigt, at vedkommende fungerer som skolelederens fortrolige sparringspartner og sikrer, at såvel skoleledelsen som bestyrelsen er orienteret om de relevante forhold og forstår og agerer iht. de gensidige forventninger, som parterne måtte have.

Har man interesse for de mange alsidige og udfordrende opgaver, der ligger i bestyrelsens arbejde på en privatskole betyder det ikke så meget, at der ikke ydes honorar for indsatsen. Så bærer arbejdet lønnen i sig selv.

Opgaver, generalforsamling

- Adgang til mødelokalet / registrering af fremmøde
- Dirigent
- Stemmetællere
- Referent
- Ordførere i forskellige punkter og i enkelte sager

Generelt om generalforsamlinger

- Såfremt skolen har en generalforsamling, består denne af forældrekrædsen eller af forældrekrædsen og de øvrige medlemmer af en eventuel skolekræds.
- Generalforsamlingen indkaldes hvert år af bestyrelsen med et nærmere angivet varsel. Indkaldelsen skal indeholde dagsorden.
- Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal være bestyrelsen i hænde inden en angiven frist før afholdelsen.
- Der skal føres protokol / referat over det på generalforsamlingen vedtagne. Protokollen skal underskrives af dirigenten.

Opgaver inden generalforsamlingen

- Rettidig mødeindkaldelse / dagsorden
- Finde egnet kandidat til dirigent
- Mødelokalets indretning / udstyr
- Trykke stemmesedler
- Stemmetællere – hvem?
- Referent – hvem?
- Registrering af fremmødte – hvem og hvordan?
- Gennemlæsning af vedtægter
- Modtage og gennemgå forslag, som skal behandles på mødet
- Udarbejde fortegnelse over kandidater, der på forhånd er opstillet til valg
- Fordele / udpege ordførere i enkelte sager, og - når det drejer sig om ordinære møder – regnskab og beretning.

Indhold af generalforsamling

- Forsamlingens valg af dirigent
- Bestyrelsens beretning
- Skolelederens beretning
- Fremlæggelse og godkendelse af regnskab
- Fremlæggelse og godkendelse af budget
- Behandling af indkomne forslag
- Valg til bestyrelsen
- Valg af tilsynsform
- Valg af tilsynsførende
- Valg af revisor
- Det kan være fastsat i skolens vedtægter, at bestyrelsen, inden den træffer beslutning, skal høre generalforsamlingen om spørgsmålet om ansættelse og afskedigelse af skolens leder, skolepengenes størrelse, det reviderede regnskab, køb, salg og pantsætning af fast ejendom, nedlæggelse af skolen og vedtægtsændringer.

Ekstraordinær generalforsamling

- Ekstraordinær generalforsamling afholdes, når bestyrelsen ønsker det.
- Ekstraordinær generalforsamling skal i øvrigt indkaldes af bestyrelsen, når et mindretal på et nærmere angivet antal medlemmer af bestyrelsen eller forældrekrædsen kræver det.
- Indkaldelse sker som ved almindelig generalforsamling.

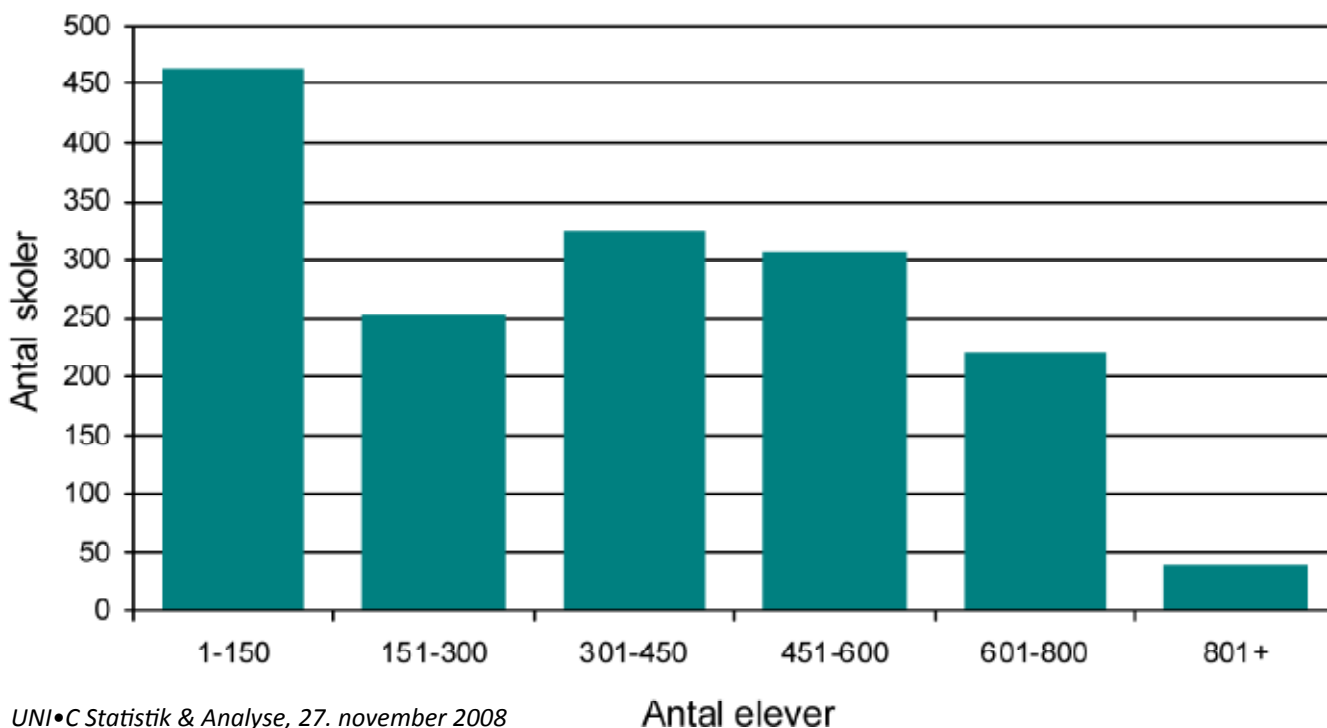
Af Kurt Ernst, formand for Danmarks Privatskoleforening

Folket vil ikke lukke folkeskolen - det vil folkets politikere!

I juni udtalte Rejseholdets formand, Jørgen Søndergaard, at det for at løfte det faglige niveau og for samtidig at spare penge nok ville være nødvendigt at lukke eller sammenlægge de mindste folkeskoler. I Politiken citeres han for følgende udtalelse: »Målet er at få det samlede antal skoler ned på 1000. Det er en stor udfordring at få alle med, men vi anbefaler et samarbejde mellem staten og Kommunernes Landsforening om at nå ned på et passende antal«. (Politiken, 8. juni 2010)

Det er korrekt, at der i Danmark (og de øvrige nordiske lande) er forholdsvis mange og små skoler. I en undersøgelse af kommunernes skolestruktur oplyses det, at der ved starten af skoleåret 2008/09 var i alt 1630 folkeskoler i de danske kommuner. Skolestørrelsen varierer fra nogle få til mere end 1.000 elever per skole. Tre ud af ti skoler har maksimalt 150 elever og fire ud af ti har 150-450. Et par procent af skolerne har mere end 800 elever. Den gennemsnitlige skolestørrelse er på 354 elever. For de frie skolars vedkommende er det værd at bemærke, at andelen af små skoler (under 150 elever) faktisk ikke adskiller sig fra folkeskolens tilsvarende. De frie skolars gennemsnitlige skolestørrelse er dog kun på knap 200, men har været støt stigende i de senere. Og for Danmarks Privatskoleforenings 129 skoler med ca. 45.000 elever er den gennemsnitlige skolestørrelse på godt 350 elever – altså præcis den samme som i folkeskolen.

Figur 1. Folkeskoler (inklusive specialskoler) fordelt efter antal elever 2008/09

I samme undersøgelse oplyses det i øvrigt, at der i 13 kommuner er planer om med virkning fra starten af skoleåret 2009/10 at nedlægge i alt 25 skoler som selvstændige skoler. For 10 af skolerne er planen, at folkeskoleundervisningen skal ophøre helt, mens 15 af skolerne skal fortsætte som undervisningssteder under andre skoler. De fleste skoler, hvor undervisningen efter planen skal ophøre helt, har højst 150 elever. Kun to af skolerne har flere end 150 elever.

Jeg tror egentlig ikke, at det er Rejseholdets anbefaling, der får kommunerne til i eftersommeren 2010 at bebude et rekordstort antal skolelukninger. Det handler nok snarere om lavvande i kommunkassen. Det gav kommunalpolitikere landet over tydeligt udtryk for ved præsentationen af de første oplæg til næste års meget pressede kommunale budgetter: Der skal lukkes skoler! Det er muligt, at Rejseholdet har haft et pædagogisk visionært udgangspunkt for anbefalingerne, men nu - som det så ofte er set - forsvinder den måske visionære indholdsdebat, og det bliver alles kamp mod alle, som skoleleder Olav Nielsen, Humlehaveskolen, udtaler til "Fyens.dk": "Enhver er sig selv nærmest. Det handler om selv at overleve, så ingen vil afgive noget. Alle vil gerne være profilskoler og går og vogter på hinanden for at undgå at blive nedlagt eller miste noget". (Fyens.dk, den 12. august, 2010)

I september viser Berlingske Research ved en rundspørge, at 43,5 procent af de 989 kommunalpolitikere, der har svaret, ønsker at lukke flere end de planlagte 126 skoler. De fleste byrådsmedlemmer - næsten 60 procent - tror på, at man kan forbedre skolers kvalitet ved at lægge dem sammen til større enheder. Og det på trods af, at ingen forskning entydigt viser, at store skoler er bedre end små.

Benedikte Ask Skotte fra "Skole og Forældre" udtaler til B.T., at hun "frygter kommunerne ikke vil tage hensyn til forældrenes negative reaktioner på skolelukninger, og at forældrene så vil oprette privatskoler i protest. Derfor er vi nødt til også at se på, om skolelukningen giver mening for borgerne, eller om vi undergraver folkeskolen ved at lukke små skoler". (BT, den 6. september, 2010) Dermed bliver folkeskolen og kommunernes pædagogiske og økonomiske overvejelser igen kædet sammen med de private skoler og deres rolle i samfundet.

De frie grundskoler har den opfattelse, at det er forældrenes legitime ret på alle demokratiske måder at sikre deres børns skoles fortsatte eksistens. Der har været en udpræget tendens til, at kommunalpolitikere ville luske skolelukninger igennem – og helst på tidspunkter, der ikke faldt sammen med kommunalvalgene. Dét reagerer forældre på! Det er så ærgerligt, at medierne ofte udlægger det således, at eleverne dermed er på vej væk fra folkeskolen. Tragikomisk er det, fordi de fleste forældre med børn i lukningstruede folkeskoler faktisk er godt tilfredse med skolen. I de her tilfælde jager man så de gode kunder væk fra butikken og fylder nyoprettede privatskoler med forældre og børn, der egentlig helst vil blive i folkeskolen. Jeg vil ikke afvise, at det i nogle tilfælde kan forholde sig således, Men når Benedikte Ask Skotte

taler om "protestfolkeskoler" eller – som de også kaldes – "skabsfolkeskoler" bliver det lige nedladende nok. De fleste nye skoledannelser har rod i engagerede forældre, der ønsker en særlig holdning bag skolens virksomhed. Det kan være et religiøst, tematisk, politisk, pædagogisk eller andet holdningsfunderet udgangspunkt. Og skulle det så i sjældne tilfælde være et pragmatisk eller praktisk arrangement, kan jeg garantere for, at en sådan ny privatskole meget hurtigt efter oprettelsen agerer, som havde den været fri og selvstændig lige siden Grundtvigs dage.

Udmeldingerne om nye privatskoler i kølvandet på folkeskolelukninger nærer gamle fordomme og forestillinger om de frie skoler og forældrenes grundlovssikrede rettigheder til at oprette nye skoler. Det er jo langt fra en ny forestilling, at de frie skoler vokser sig store i antal og størrelse ved forældrenes protestadfærd. Det kunne derfor være på sin plads at se på kendsgerningerne og de faktuelle forhold i de seneste år.

Typisk er det små skoler, der planlægges nedlagt. Men ganske få bliver faktisk nedlagt, og endnu færre genopstår som fri grundskole. Den voldsomme stigning fra slutningen af 2008 og frem til sommeren 2010 i bebudede skolelukninger hænger nok først og fremmest sammen med de generelle økonomiske problemer, men samtidig er det lykkedes for en række politikere og pædagogiske talsmænd som Jørgen Søndergaard og Niels Egelund at få temaet sat på dagsordenen i den offentlige debat. De frie skoler medgiver, at det bl.a. i sammenhæng med "vidensøkonomiske" overvejelser er en relevant debat. Men vi må samtidig afvise, at den så omtalte flugt til privatskolerne er så voldsom, som visse forsøger at give det indtryk af. Endelig må vi afvise, at der er tale om en misforstået anvendelse (et misbrug) af friskolelovens bestemmelser vedrørende oprettelse af nye frie skoler.

Nærværende tabel 2 viser, at der i fem-årsperioden fra 2005 til 2010 er nedlagt 95 folkeskoler, men det er bemærkelsesværdigt, at der i samme periode kun (netto) er kommet 6 nye friskoler til. Det er

Tabel 2. Antal grundskoler fordelt på institutionstype

År	Folkeskoler	Efterskoler	Friskoler og private grundskoler	I alt
2010	1.510	266	509	2.285
2009	1.528	265	507	2.300
2008	1.541	263	509	2.313
2007	1.584	260	499	2.343
2006	1.598	258	499	2.355
2005	1.605	251	503	2.359
2000	1.671	234	461	2.366

Kilde: www.uvm.dk

således vanskeligt at tale om en eksplosiv udvikling. Antallet af private grundskoler er alt i alt i de sidste 5 år vokset med kun lidt over 1%! Det bemærkes, at der i perioden 2006-10 er oprettet i alt 34 nye skoler, men i samme periode er der nedlagt/lukket 28 frie grundskoler.

Kommunerne har gang på desuagtet hævdet, at det simpelt hen var for let for forældrene at oprette en ny privatskole. Folkeskoleforældrene misbrugte loven således, at kommunen ikke kunne få fred til at sammensætte strukturen på en økonomisk hensigtsmæssig måde. Flere gange og senest i 2007 har staten ved forskellige lovstramninger stedse gjort det vanskeligere at starte en ny skole. På baggrund af et stærkt kommunalt pres fremrykkedes således anmeldelsesfristen for en ny skole. Tidligere var fristen den 1. februar i samme år, som den nye skole skulle starte. Nu flyttedes fristen til senest den 15. august året forud for skolens start. Det bemærkes, at kommunerne i 2007 alene fremførte de økonomiske argumenter. Aktuelt har man forsøgt at vægte de pædagogiske noget højere.

Desværre er de pædagogiske argumenter ofte meget lidt underbyggede. Men som nedenstående tabel 3 viser det, har forældrene reageret nøjagtigt, som foreningen i 2007 forudså det. Det stoppede ikke antallet af anmeldelser. Som en reaktion på de førømtalte voldsomme lukningsplaner, er der i indeværende år anmeldt hele 65 forældreinitiativer. I lighed med tidligere år vil dog højst halvdelen af disse anmeldelser resultere i oprettelsen af nye skoler. Jeg tør godt vove den påstand, at de 65 anmeldelser på trods af et rekordstort antal udmeldte folkeskolelukninger højst vil resultere i 15 nye skoler pr. august 2011.

Der er fortsat kræfter i forældreengagementerne, og demokratiet virker trods alt. Midt i oktober 2010 kunne det konstateres, at mange kommuner ved lukningen af budgettet for 2011 havde droppet en eller flere af de annoncerede skolelukninger. Eksempelvis indrømmede Vejles borgmester Arne Sigtenbjerggaard, efter at fem skolelukninger var taget af bordet, at han var påvirket af forældrene, og at "der havde været nogle utrolig stærke lokalsamfund, som havde kæmpet en indædt kamp".

Skoleforsker ved Danmarks Pædagogiske Universitetsskole Niels

Tabel 3. Anmeldte og oprettede fri-/ privatskoler

	Anmeldt	Oprettet	Antal skoler i alt	Lukninger
2006	6	3	499	7
2007	12	6	499	6
2008	28	10	509	0
2009	15	8	507	10
2010	25	7	509	5
2011	65			

Egelund udtalte: Det er for slapt, at kommunalpolitikere ikke lukker skolerne. Det betyder, at besparelserne i stedet kommer til at ramme et meget stort antal elever - for eksempel med færre skoletimer og nedskæringer i specialundervisningen, siger han.

Danmarks Privatskoleforening har svært ved at se slapheden. Vi synes tværtimod, at det er stærkt og sundt, at forældrene kæmper for deres børns skoler. Vi glæder os over hver en reddet folkeskole. Samtidig understreges også i denne sammenhæng værdien af de frie grundskoler. Vi vil altid byde de forældre velkommen, som måtte ønske en alternativ løsning. Og måske har det hele virket endnu mere ansporende overfor forældre, der nu blot skulle kæmpe endnu mere, for det de havde kært. Som tallene viser det, er det ikke en (for) let løsning eller mulighed bare at oprette en ny privatskole.

Vi skal værne om den ret og mulighed, som ved fremsynede og engagerede forældre- og lærerinitiativer og et næsten umenneskeligt hårdt slid resulterer i nye private skoler. Det er en fantastisk oplevelse, når man besøger nye skoler, der allerede et eller to år efter oprettelsen har over hundrede elever, der samstemmende udtrykker en glæde ved skolen – ved det at måtte få lov til at lære noget. Det er en oplevelse, der (for mig i det mindste) sjældent overgås. Man mærker 'bevægelsen'. Året før var der intet, nu er der en skole fyldt med immaterielle aktiver. Året før var det måske en simpel og afpillet lagerbygning, der nu fremstår som et lyst, venligt og rigt udstyret skolehus.

Vi skal vi værne om sådanne mirakler, for det skaber engagement og glæde hos forældrene. Det skaber aktivitet. Det skaber fællesskab og sammenhængskraft.

Kort nyt:

Opsamling af de vigtigste nyheder bragt på www.privatskoleforening.dk den sidste måned:

24.01.11

15 lærerkurser til under halv pris

Skolerne modtager i øjeblikket mange kursuskataloger fra mange forskellige udbydere, hvorfor vi vil tillade os at gøre opmærksom på vore egne kurser arrangeret i samarbejde med FSL.

24.01.11

Skolelederkonference 2011

Så er sidste punkt på programmet fastlagt. Justine Pors holder oplæg om de udfordringer en skoleledelse står overfor idag med hensyn til samtidige krav om at skabe fremtidens skoleledelse og udvikle evalueringsskulturer.

17.01.11

Forhandlingsteknik

DP afholder kursus i forhandlingsteknik den 1. marts 2011

13.01.11

Omstrukturering i Undervisningsministeriet

Uni-C fortsætter som hidtil, men SU-styrelsen og Skolestyrelsen lukker. To nye styrelser ser dagens lys.

05.01.11

Lønsammenligning

Værktøjet til lønsammenligning mellem den lokale frie skole og folkeskolen er lavet i et samarbejde mellem Danmarks Privatskoleforening og Frie Skolers Lærerforening.

Værktøjet til lønsammenligning mellem den lokale skole og andre frie grundskoler er lavet af Personalestyrelsen.

07.01.11

E-vejledning

Undervisningsministeriet har lanceret en elektronisk vejledning, den såkaldte e-vejledning, hvor alle via telefon, chat, sms og e-mail, kan få personlig vejledning om uddannelse og beskæftigelse.

04.01.11

Tilsynsplan 2011

Læs om Skolestyrelsens tilsynsplan 2011

24.01.11

Kontingentopkrævning 2011

Vigtig information vedr. kontingentopkrævning 2011.

17.01.11

Afgangsprøver 2011

Ændringer af regler og procedurer i bekendtgørelsen om folkeskolens afsluttende prøver 2011.

13.01.11

Medarbejdersignatur

Mist ikke nøglen til optagelse.dk! Overgang fra Medarbejder signatur til NemID.

10.01.11

Tilskud til befordring i skoleåret 2011/12

Retningslinjer for tildeling af tilskud til general befordring for skoleåret 2011/12.

10.01.11

Revisortjekliste

Undervisningsministeriet har offentliggjort revisortjekliste til brug for årets regnskabsaflægning.

10.01.11

Bondes fond

Bestyrelsen for Bondes Fond opfordrer hermed lærere og skoler om at ansøge om tilskud til efteruddannelse.

Du kan læse mere samt hente ansøgningsskemaet her

07.01.11

Sektorregnskab

Frie Grundskolers sektorregnskab for 2009 er blevet offentliggjort. For at se sektorregnskabet klik her.

05.01.11

De to tilsynsformer

Hvad betyder det for skolerne?

Læs om certificeret tilsynsførende og selvevaluering.

Skanderborg Realskole

Skoleleder Loa Carnera har valgt at fratræde sin stilling pr. 1. februar 2011. Der er reception på skolen den 28. januar fra 14 - 17.

Gladsaxe Privatskole

Skoleleder Merete Fredlev, Gladsaxe Privatskole, fyldte 60 år den 5. januar.

Nyt Om Privatskolerne udgives af:

Danmarks Privatskoleforening
Ny Kongensgade 10, 1472 København K
Tlf. 33 30 79 30, Fax: 70 20 26 43
info@privatskoleforening.dk
www.privatskoleforening.dk

Redaktør:

Morten Reil Sørensen
Kurt Ernst (ansv.)

Foto:

Omar Ingerslev